# De Verhoogde Koning

Psalm 61: 5-8
Psalm 29: 5
Psalm 61: 5, 6, 7
Psalm 68: 16
Psalm 89: 1

Lezen: Psalm 61

**Tekst: Psalm 61: 7-9**

Geliefde gemeente, wat heeft de Heere Jezus eigenlijk gedaan na de opstanding? Hij is verschenen aan Zijn discipelen en discipelinnen, aan Zijn kerk in die dagen, en heeft verklaard waarom Hij door lijden tot heerlijkheid zou ingaan. We vinden dat met name in Lukas 24. Als Hij zich voegt bij de twee wandelaars naar Emmaüs, waar we met de Paasdagen over gehoord hebben, lezen we in vers 27: *En begonnen hebbende van Mozes en al de profeten, legde Hij hun uit, in al de Schriften, hetgeen van Hem geschreven was.* Op diezelfde wijze deed Hij het diezelfde avond, toen de discipelen achter gesloten deuren waren. Opnieuw openbaarde Hij Zich en ging Hij Zijn weg van kruis en opstanding verklaren vanuit de Schriften. Zo lezen we in Lukas 24, vers 44: *En Hij zeide tot hen: Dit zijn de woorden, die Ik tot u sprak, toen Ik nog met u was, namelijk dat het alles moest vervuld worden, wat van Mij geschreven is in de wet van Mozes, en de profeten, en de psalmen.*

Dus de Heere Jezus ging vanuit de boeken van Mozes, de psalmen en de profeten Zijn weg uitleggen, Zijn weg van vernedering en van verhoging. Zo zien we dat de Heere Jezus zich aansloot bij de Joodse gedachte dat het Oude Testament was opgebouwd uit drie delen: Mozes, de profeten en de psalmen. Deze drie delen, het zijn als het ware boekrollen, zijn vol met Zijn Naam. Ja, ook de psalmen. Wat blijkt dan? Niet alleen de bekende psalmen spreken van Christus, zoals Psalm 22 of 69 over Zijn lijden en sterven, Psalm 21 over Zijn opstanding, of Psalm 47 over Zijn hemelvaart. Dat zijn de bekende psalmen. Maar ook soms heel onbekende psalmen spreken van Christus, van Zijn weg van vernedering en van de weg van Zijn verhoging. Ook Psalm 61. Wij gaan het vanmorgen horen, dat ook deze psalm Paasklanken laat horen en, meer nog, Hemelvaartsklanken.

Het thema van onze overdenking is: **De Verhoogde Koning.**

We staan stil bij drie gedachten:

1. Zijn leven door God.
2. Zijn plaats bij God.
3. Zijn arbeid voor God, en dan bedoel ik: voor Gods aangezicht.

**1. Zijn leven door God**

Het is inmiddels de derde keer dat we bij dit kleinood, zoals je Psalm 61 ook zou mogen noemen, stilstaan. We hebben gehoord hoe David in een grote ellende terechtgekomen was. Hij was in doodsgevaar beland. Zijn zoon Absalom was op weg om hem te vermoorden, om zo in plaats van zijn vader koning te kunnen zijn op de troon in Israël, in Jeruzalem. Dat deed David roepen vanuit

zijn doodsgevaar, vanuit zijn grote ellende, tot God. En de Heere hoorde naar zijn stem. De Heere verwekte hoop en verwachting, dat ook nu de Heere hem weer zou verlossen uit deze benauwdheid. Ja, bij die hoop en verwachting, die de Heere in zijn hart werkte toen hij mocht terugblikken naar eerdere verlossingen, kwam het geloof erin mee, zo sterk dat David kon zeggen: *En ik zal in Uw hut verkeren in eeuwigheden. En ik zal mijn toevlucht nemen in het verborgene van Uw vleugelen*.

Toen hij dat uitsprak, was hij een ogenblik stil. Ben jij ook wel eens stil onder de grote daden van God, dat je niet anders meer kunt dan zeggen: *Sela*, stilte, rust? Om dan vervolgens verder te mogen spreken: *Want Gij, o God, hebt gehoord naar mijn geloften. Gij hebt mij gegeven de erfenis dergenen die Uw Naam vrezen*. Ja, op Gods tijd zal David weer komen in Gods hut, in de tabernakel in Jeruzalem. David zal ook weer gebracht worden onder zijn volk, waarover de Heere hem tot koning had gezalfd. Dat was Gods erfenis. Zijn volk is Zijn erfenis, en dat mocht wonen in dat beloofde land, wat ook de erfenis is. Kijk, daar begeerde David te zijn. En de Heere zou hem op die plaats weer brengen. Want de Heere had David gezalfd tot koning. En de Heere had beloofd dat het koninkrijk van David geen einde zou hebben.

Ook dat is in Davids hart in de herinnering teruggekomen, toen hij daar was aan het einde van het land, in die verafgelegen streken, in zijn ellende. En voor zijn aandacht, dat de Heere hem inderdaad als koning gezalfd had en dat hij moest regeren over het erfdeel des Heeren, over Zijn gemeente, werd zo sterk in het hart van David gelegd dat zijn gebed een wending neemt. Misschien is het u wel opgevallen toen u deze psalm voor uzelf zat te lezen: tot en met vers 6 spreekt hij over zichzelf, maar in vers 7 begint hij te spreken in de hij-vorm en gaat dit niet over zichzelf, maar over de koning. David zegt niet: *Gij zult dagen tot mijn dagen toedoen*. Maar wij horen hem zeggen in vers 7: *Gij zult dagen tot des konings dagen toedoen*. Alsof David tot de Heere zei*: O God, U hebt mij toch gezalfd om koning te zijn over Uw volk, over Uw Israël, over Uw erfenis. O, laat mij dan toch wederkeren tot dat volk. Laat mij niet omkomen in de handen van Absalom. Dat betekent mijn dood, o God, waartoe ik geroepen ben. Dat betekent een einde aan mijn koningschap over Uw erfdeel. En daarom, o God, doe toch dagen aan de dagen van Uw koning toe. Ja, laat zijn jaren mogen zijn van geslacht tot geslacht*.

Het is alsof David zegt: Heere, gun leven aan de ziel van de koning. Hij heeft, o God, van U begeerd het onvergankelijk leven. Gij hebt het hem gegeven. Zo zijn de dagen hem vermeerd. Zo leeft de Vorst altoos. Zo leeft Hij eindeloos. Kijk, dat is de eerste betekenis van vers 7. David bad in doodsgevaar voor een verlenging van zijn levensdagen. En hij wist het alleen: door God kan ik in leven blijven. En daarbij had hij het oog op die zalving tot koning die de Heere hem gegeven had.

Maar toch, als wij de laatste woorden van Psalm 61 nauwkeurig onderzoeken, spreekt David hier niet alleen als koning, maar ook als profeet. De Geest van de profetie vervulde het hart van David. Nee, David zelf zal niet eeuwig op de troon blijven zitten. David, jongens en meisjes, moest ook een keer sterven. Er kwam een keer een einde. En we weten vanuit de Bijbel dat na David zijn zoon Salomo de regering zal voortzetten. Maar ook Salomo moest een keer sterven. Ook Salomo zal niet eeuwig op die troon blijven zitten. Niet één nakomeling van David zal blijven regeren tot in eeuwigheid.

En toch lag er een rijke belofte in Gods Woord, een belofte die David zelf uit Zijn mond heeft gehoord. Het is de belofte uit 2 Samuel 7, vers 13: *Ik zal de stoel zijns koninkrijks bevestigen tot in eeuwigheid*. Weet u wat dat heel eenvoudig betekent? Op de troon van David zal tot in eeuwigheid, oneindig lang, een Koning zitten. En wie is dat anders dan Davids grote Zoon, Jezus Christus? Daarom hebben de kanttekenaren van de Statenvertaling het zo juist en correct gezien bij vers 7

van onze tekst. Dan zeggen ze: Hiermee verstaat David zichzelf, niettegenstaande de vijanden voorgenomen hadden hem het leven te benemen, en bijzonderlijk de Heere Christus, zijn Zoon naar het vlees, Wiens voorbeeld hij was.

Daarom mogen wij met recht Psalm 61 een Messiaanse psalm noemen. En daarom horen wij de Heere Jezus Christus vers 7 met de volheid van zijn hart uitspreken: *Gij zult dagen tot des Konings dagen toedoen*. *Zijn jaren zullen zijn als van geslacht tot geslacht*. Want de Heere Jezus, gemeente, is toch door Zijn Vader gezalfd tot een eeuwige Koning. Horen wij de Goddelijke Vader niet zeggen in Psalm 2: *Ik toch heb Mijn Koning gezalfd over Sion, den berg Mijner heiligheid*?

En daarom kwam Christus als een Koning op aarde, als de Koning van Israël, als de Koning uit Israël, ja, als de Koning der Joden. Ach, wat was er van Zijn koninklijke heerlijkheid te zien toen Hij daar lag in die armoedige stal, in de voederbak voor beesten, in de kribbe? Wat was er van deze Koning te zien toen Hij daar in het rechthuis van Pilatus stond, met die purperen mantel om, de doornenkroon op Zijn hoofd en een rietstaf in Zijn hand? Uw Koning, wat was er van Hem te zien toen Hij daar naakt aan het vloekhout hing en er boven Hem op dat bordje geschreven stond: *Deze is Jezus, de Koning der Joden*? Niets, niets was van Zijn koninklijke heerlijkheid te zien. En toch, en toch, Hij was daar de Koning van Zijn kerk. En zo is Hij gestorven aan het kruis.

Maar de dood, de kruisdood, had het laatste woord niet, want Christus is opgestaan uit de doden. Hij is die grote Levensvorst, Die het tegen Johannes op Patmos heeft gezegd: *Vrees niet, Ik ben de Eerste en de Laatste, en Die leef; en Ik ben dood geweest, en zie, Ik ben levend tot in alle eeuwigheid*. Ja, Christus wist het: na de dood is het leven Mij bereid, en Mijn Vader zal Mij opnemen in eeuwige heerlijkheid. Daarom kon Christus ten diepste de woorden van onze tekst volkomen uitspreken: *Gij zult dagen tot des konings dagen toedoen, zijn jaren zullen zijn als van geslacht tot geslacht*. Kijk, dat was nu de vreugde die Hem van eeuwigheid voorgesteld was, waarom Hij het kruis wilde dragen en de schande wilde verachten.

Maar er ligt nog meer in deze woorden opgesloten, gemeente, in vers 7. Want waarom is Hij nou opgestaan uit de doden? Waarom heeft Zijn Vader Hem opgewekt uit de doden? Waarom deed de Vader dagen aan de dagen van deze Koning Jezus toe? Nou, luister maar wat er verder in onze tekst staat: *als van geslacht tot geslacht*. Met andere woorden, in Christus, de levende Christus, zullen alle geslachten des aardrijks gezegend worden. Ja, die levende Heere Jezus Christus zal door Zijn opstandingskracht gaan opwekken tot het geestelijke leven.

Kind van God in ons midden, daar weet u van. U bent door Hem van dood levend gemaakt. Overdenk het vanmorgen eens, dat u leven mag, dat u geestelijk leven mag .Dat vanmorgen uw hart eens vervuld zou mogen worden met verwondering. Door de opstandingskracht van Christus zijn ook aan mij, verdoemelijke, verloren zondaar, dagen toegevoegd, opdat ik eeuwig mag leven met mijn Koning. Hij is dood geweest, Hij heeft uw leven begeert, het eeuwig zalig leven. En zo ging Hij biddend Zijn weg, om dat leven voor u te verwerven. Hoort uw Koning zeggen, kind van God in ons midden: *Ik ben gekomen, opdat zij het leven hebben, en overvloed hebben*.

Maar nu zou het zomaar kunnen zijn dat vanmorgen een kind van God in ons midden zucht: ik merk er niets meer van. Het is zo stil geworden in mijn hart, het is zo dodig geworden in mijn ziel, ik bespeur geen sprankje leven meer. Ik kan alleen maar zeggen: *Och, werd ik derwaarts weer geleid, dan zou mijn mond U d' ere geven*. Hoor dan eens wat Christus vanmorgen zegt in deze Messiaanse woorden van onze tekst: *Gij zult dagen tot des konings dagen toedoen, en Zijn jaren zullen zijn van geslacht tot geslacht*. Dat wil ook zeggen dat die Koning, die Levensvorst, er toch voor in zal staan dat je het geestelijke leven niet geheel zal kwijtraken. Dat kan ook niet, het kan zo laag niet afdalen met een levendgemaakte zondaar, of op de bodem van de ziel blijft het geestelijk

leven smeulen. Maar wat is het een zegen als dan dat vuur des Geestes komt, als de olie des Geestes komt, om dat vuur weer aan te wakkeren, zodat het weer ervaren mag worden: *Als ik, omringd door tegenspoed, bezwijken moet, schenkt Gij mijn leven*.

Ja, daar ligt ook nog een boodschap voor een onbekeerde zondaar in deze woorden: *Gij zult dagen tot des konings dagen toedoen, en Zijn jaren zullen zijn van geslacht tot geslacht*. Want luister eens, onbekeerde zondaar in ons midden, je bent er zo ellendig aan toe. Je ligt dood in de zonden en de misdaden, je ligt totaal verloren. En ik kan je het leven niet geven, en je kunt het leven bij jezelf niet verwekken. Maar wie dan wel? Deze Levensvorst! Bij Hem moet u zijn, onbekeerde zondaar, die dood is in de zonden en de misdaden. Bij Hem, aan Wie de Vader dagen tot Zijn dagen heeft toegedaan. Bij Hem, bij Wie de jaren, zolang de aarde nog zal bestaan, doorgaan van geslacht tot geslacht, om uit het ganse menselijk geslacht Zijn kerk te vergaderen. Kijk, en daarom is Hij ook naar de hemel gevaren na Zijn opstanding. Daar is Hij ten goede voor Zijn kerk, om vanuit die plaats dat grote werk hier op aarde te doen. *Zijn jaren zullen zijn van geslacht tot geslacht.* Dat doet Hij vanuit dat hemelse heiligdom. Daar mag David ook profetisch van zingen in vers 8: *Hij zal eeuwiglijk voor Gods aangezicht zitten.* En die woorden brengen ons bij de plaats van deze Koning, bij God.

**2. Zijn plaats bij God**

Onze tweede gedachte: Zijn plaats bij God. David bad om weder te keren naar Gods huis, maar ook om te mogen zijn onder het volk van God. Daar had de Heere een koning van hem gemaakt, daar mocht hij regeren bij de gratie Gods. Aan het einde van vers 6 is dat al enigszins aan de orde gekomen: *Hij heeft mij gegeven de erfenis dergenen die Uw Naam vrezen*. Dat hij eeuwig mag zitten voor Gods aangezicht, dat belijdt David: *voor Gods aangezicht.* Ook nu komt het geloof erin mee, zo blijkt uit de manier waarop hij het zegt: *Hij zal zitten, hij zal eeuwiglijk zitten voor Gods aangezicht*. Zoals ik het al eerder heb gezegd bij vorige teksten, de werkwoordsvormen geven ook zijn sterk verlangen weer. Want wij mogen vers 8 vanuit het Hebreeuws ook als volgt vertalen: *Laat hem eeuwig zitten voor Gods aangezicht*.

Nee, dat betekent niet, jongens en meisjes, dat David hier vraagt of hij werkelijk eeuwig, zonder eind, koning zou zijn. Dat kan ook helemaal niet, want David is net als u, jij en ik, een sterfelijk mens. Waarom gebruikt David hier in onze tekst toch dat woordje 'eeuwiglijk'? Nou, dat past een beetje bij de Hebreeuwse taal. Wij komen dat wel meer tegen in het Oude Testament. Niet altijd betekent het woordje 'eeuwig' ook echt oneindig lang, of eeuwig gelukkig. Maar soms wil een Hebreeër met dat woordje 'eeuwig' ook een hele lange tijd aanduiden. En dat wilde David ook in deze tekst. Het is alsof hij zegt: Heere, als ik nou straks terug ben in Jeruzalem en ik mag daar weer in mijn paleis op de troon zitten, mag ik het dan heel lang zijn? Mag ik tot in lengte van dagen voor Uw aangezicht koning zijn over Uw erfdeel? Dat bedoelt David.

En als hij dat zegt, als hij dat ten diepste vraagt aan de Heere, dan weet David heel goed: dat kan ik ook niet in eigen kracht. Als ik daar dan tot in lengte van dagen op die troon in Jeruzalem mag regeren, dan ben ik totaal afhankelijk van mijn God. Dan ziet u weer, gemeente, dat David heel zijn leven heeft moeten leren, en elke keer weer opnieuw moest leren, zijn totale afhankelijkheid van God. Niet alleen nu hij daar in die ellende zit, niet alleen als hij daar in die kloof zit tussen die hoge, steile bergen en je hoort hem roepen: *Leid mij op een rotssteen die mij te hoog zou zijn*. Maar die afhankelijkheid heeft hij ook nodig, moet hij straks ook beoefenen, als de Heere hem verlost heeft en hij daadwerkelijk weer op die troon in zijn paleis mag zitten.

Want kijk eens wat hij in het tweede deel van vers 8 vraagt: *Bereid goedertierenheid en waarheid, dat zij hem behoeden.* O, wat is hij afhankelijk van Gods goedertierenheid. Wat is David afhankelijk

van Gods waarheid. Alleen als die hem zullen omringen, dan kan hij eeuwig zitten voor Gods aangezicht. Alleen zo zal hij zijn taak als koning kunnen vervullen. Maar waar vroeg hij dan eigenlijk om? Wat bedoelde David eigenlijk als hij op die goedertierenheid en waarheid wijst, als het ware voor Gods oog, terwijl hij in gebed is tot God?

David wijst God hier op twee eigenschappen van God, of twee deugden van God. Het is toch wel de moeite waard, gemeente, om hierover eens een ogenblik in stilte te mediteren over deze kostbare deugden van God. Eerst maar Zijn goedertierenheid. Dat is zo'n bijzonder woord. In het Oude Testament, in het Hebreeuws, staat het woordje 'chesed'. Ook met dit woord laten de Heeren zien wie Hij is en wat Hij doet. Je zou het zo kunnen zeggen: God tiert van goedheid. Dat is goedertierenheid. En als je dat bestudeert in Gods Woord, dan wordt deze heerlijke deugd van Gods goedertierenheid dikwijls verbonden met andere deugden van God, zoals Zijn liefde, Zijn genade, Zijn barmhartigheid, Zijn lankmoedigheid.

Ik ga het u prediken. Dan zegt Gods goedertierenheid: *Ik heb u liefgehad met een eeuwige liefde, daarom heb Ik u getrokken met goedertierenheid*. Dan zegt diezelfde goedertierenheid van God: *Ik zal al Mijn goedheid voorbij uw aangezicht laten gaan, den Naam des HEEREN uitroepen voor uw aangezicht; Ik zal genadig zijn, dien Ik genadig zal zijn, en Ik zal Mij ontfermen, over wien Ik Mij ontferm*. Dan hoor ik Gods goedertierenheid zeggen: *Is niet Efraïm Mij een dierbare zoon? Is hij Mij niet een troetelkind? Al sinds Ik tegen hem gesproken heb, denk Ik nog ernstiglijk aan hem, daarom rommelt Mijn ingewand over hem; Ik zal Mij zijner zekerlijk ontfermen, spreekt de HEERE*. Ja, dan hoor ik die goedertierenheid van de Heere zeggen: *De Heere vertraagt de belofte niet, gelijk enigen dat traagheid achten, maar is lankmoedig over ons, niet willende dat enigen verloren gaan, maar dat zij allen tot bekering komen*.

O gemeente, wie zou onder woorden kunnen brengen wat Gods goedertierenheid is? Dat Gods goedheid uitgaat naar slechte mensen en dat Hij Zijn goedheid wil betonen aan mensen die de rampzaligheid zich waardig hebben gemaakt, is dat geen evangelie? Wat een wonder als je iets van die goedertierenheid van de Heere mag ondervinden. David wist het: zonder die goedertierenheid kan ik geen koning zijn. Daarom zegt hij het: *Bereid, o God, goedertierenheid en waarheid, dat die hem behoeden*. Ja, ook Gods waarheid, ook zo'n bijzonder woord in de Schrift.

Want, gemeente, Gods waarheid heeft alles te maken met Zijn verbondstrouw. Gods waarheid brengt ons bij de gedachten van God. God heeft van eeuwigheid gedachten des vredes gehad. Hij heeft gedachten gehad om mensen die de oorlog Hem verklaard hebben, toch weer met Hem te verzoenen in een weg van de kruisdood van Zijn Zoon. Daarom heeft Hij die gedachten, die God van eeuwigheid had – en dat bedoel ik heel eerbiedig – omgezet in woorden en in daden. God spreekt. God is geen zwijgend God. Wat Hij van eeuwigheid bedacht heeft, daar heeft Hij over gesproken. Hij heeft gesproken van Zijn genade, van Zijn liefde, van Zijn barmhartigheid.

Hoe heeft God dat gedaan? Dan komen we bij een diepe betekenis van dat woordje 'waarheid', namelijk als een belovend God. Daarom heeft Hij Zijn beloften bekendgemaakt in Zijn Woord en laat Hij die beloften prediken. Die beloften spreken van Zijn barmhartigheid. Die beloften gaan als het ware voor Hem heen en gaan uit naar een verloren zondaar. Wat een wonder als je zo Gods waarheid mag kennen, als zo de Heere tot je ziel gaat spreken in de nood van je leven en Hij gaat je wijzen op Zijn beloften. Ja, als dan de Heere er geloof gij geeft, zodat je het van binnen gaat ondervinden: de Heere komt tot mij, en dat Woord wat Hij nu tot mij spreekt, is voor mij. Het is niet alleen voor anderen, maar ook voor mij. Die woorden die de Heere gaat spreken tot degenen die zalig worden, gemeente, daar kan Gods kerk op aan. Het is de waarheid, niet alleen als het gaat om de inhoud van die beloften, ook omdat de Heere Zijn beloften zeker zal vervullen. Want Gods

Woord zegt het tot troost van de kerk: *De beloften Gods zijn in Christus ja en amen*. En het Hebreeuwse woord voor 'amen' is weer datzelfde woord: waarheid.

Maar, gemeente, als wij het vanmorgen hebben over Gods waarheid, betreft dat niet alleen Gods beloften, maar ook Gods oordelen. Want Gods waarheid heeft ook gesproken van dat verschrikkelijke loon op de zonde, namelijk de dood. Gods waarheid heeft ook gesproken over zonde en schuld en strafwaardigheid. Gods waarheid openbaart ook Gods gerechtigheid, die de dood eist van een zondaar. Gods gerechtigheid eist betaling voor de schuld. Echt, gemeente, God kan Zijn beloften niet vervullen als niet aan Zijn gerechtigheid voldaan is.

Wat een wonder als je daar in het geestelijke leven persoonlijk mee vast gaat lopen, dat je enerzijds zegt: Gods waarheid moet blijven bestaan, ook als het gaat om Zijn oordeel over mijn verzondigd leven. Maar hoe kan de andere kant van Zijn waarheid waar worden, die kostelijke beloften? Hoe kan de Heere goedertieren zijn over een mensenkind dat de rampzaligheid heeft verdiend? Hoe kunnen Gods waarheid en Gods goedertierenheid ooit bij elkaar komen? Dat kan van onze kant ook niet. Dat hadden wij ook nooit bij elkaar kunnen brengen, gemeente. Maar dat is nou mogelijk bij die heerlijke, grote, Drie-enige God. Dan hoor ik de dichter van Psalm 85 als het ware uitjubelen: *De goedertierenheid en de waarheid zullen elkander ontmoeten, en de gerechtigheid en de vrede zullen elkander kussen*.

Maar waar dan? Waar kunnen Gods waarheid, die ook spreekt van het oordeel, en de andere kant van Zijn waarheid, die spreekt van Zijn beloften, en Zijn goedertierenheid, waar kunnen die twee elkaar nou in een goede harmonie ontmoeten? Op Golgotha! Op Golgotha, waar de zonden gestraft zijn, waar aan Gods recht voldaan is. Toen dat gebeurde, kon God Zijn beloften gaan vervullen, kon Zijn goedertierenheid uitgaan naar mensen die de dood hebben verdiend. O, wat is het dan een diep gebed wat David opzendt tot God: *Goedertierenheid en waarheid, dat zij hem behoeden*.

Weet u, als David dat aan de Heeren vraagt, dan doet hij dat op een hele bijzondere manier. Dat kunnen wij opmaken uit dat woordje 'bereid'. Nee, dat kun je in onze vertaling niet zien, dat kun je in geen enkele vertaling zien, dan moet je echt even naar de grondtekst, dat zal ik u nu vertellen. Hij gebruikt hier niet het gewone woord voor bereiden, iets klaarmaken of zo, of iets bereiken. Maar hij gebruikt hier een woord waar heel veel verklaarders geen raad mee wisten. Ze konden als het ware de betekenis van dat woord niet samenvoegen bij 'bereid goedertierenheid en waarheid'. Wat wordt dan als woord gebruikt? Wat we veel eerder in de Bijbel vertaald vinden met 'manna'.

Nou, als ik aan jou ga vragen, jongeren, of aan u ga vragen, brengt dat nou eens bij elkaar, dat woordje 'bereid goedertierenheid en waarheid' met 'manna', dan denk je: hoe past dat bij elkaar? Dan gaan we even terug naar de woestijn. Daar ging de Heere dat manna geven uit de hemel. Dan lees ik iets heel moois in Exodus 16. En als ik het u ga voorlezen, dan hoop ik dat dat woordje 'bereid' al een beetje duidelijker voor je gaat worden. Daar staat: *Verzamelt er van, een ieder, naar dat hij eten mag, naar het getal uwer zielen; een ieder zal nemen voor degenen, die in zijn tent zijn. En de kinderen Israëls deden alzo, en verzamelden, de een veel, de ander weinig. Doch, als zij met den gomer maten, zo had degene, die veel verzameld had, niets over, en degene, die weinig verzameld had, had niets tekort; een ieder verzamelde, naar dat hij eten mocht*.

Zie je het, hoe prachtig dat woordje 'manna' past bij dat woordje 'bereid'? Het is alsof David zegt: Heere, ik kan niet zonder Uw goedertierenheid, ik kan niet zonder Uw waarheid. Maar geef nou precies genoeg, zoals Israël genoeg manna kreeg in de woestijn. En zo doet de Heere het ook: nooit te veel. Hij geeft ook nooit te weinig, precies genoeg. Wat een zegen om zo te bedelen: Geef mij genoeg, Heere, bereid goedertierenheid en waarheid.

Ja, dat had David nodig. Maar Jezus niet. Nee, toen Hij daar ging zitten, en nog steeds zit voor het aangezicht van de Vader, als de Koning der Koningen, hoeft Koning Jezus niet te bidden: *Bereid goedertierenheid en waarheid, dat die Mij omringen*. Waarom heeft Jezus dat niet nodig? Hij is er Zelf vol van. Hij is de Zoon van God en ten volle bezit Christus ook ten volle goedertierenheid en waarheid. Hij is er vol van. Hij is vol van goedertierenheid en waarheid. En zo is Hij opgenomen in de hemel en zo zit Hij voor het aangezicht van Zijn Vader ten goede voor Zijn kerk. Daar giet Hij Zijn hemelse gaven uit. Van daar doet Hij Zijn Koninkrijk komen, uit Zijn volheid, ook de volheid van Zijn goedertierenheid en waarheid en geeft Hij steeds weer genade voor genade.

Dan ga ik het je vanmorgen maar weer vragen: Is zo wel eens het manna, het manna van Zijn goedertierenheid en het manna van Zijn waarheid, als het ware uit de hemel voor je neergevallen? Zodat je ervan eten mocht, dat je ervan genieten mocht, dat je iets mocht ervaren van die goedheid die, ondanks al je zonde en je slechtheid en je verdorvenheid, toch naar je uitging? Heb je liefde mogen ervaren in je ziel? Ja, dat het Woord kracht deed, dat de waarheid waarheid voor je werd, in veroordelende zin, maar ook in vertroostende zin? Want de Heere leert Zijn kerk met twee woorden spreken: recht en genade, zonde en vergeving. Wat een wonder als zo die waarheid als manna valt, precies genoeg voor het moment dat je het nodig hebt, niet te weinig, niet te veel, om je allengskens te leren hoe een zondaar zalig wordt.

Als er dan iets van dat manna mag neerdalen van Gods goedertierenheid en waarheid, dan kan het niet anders of je komt met Jeremia in de verwondering terecht: Met de blijken van Zijn goedertierenheid en met de blijken van Zijn waarheid buigen voor de Heeren en het als een lied uitzingen: *Het zijn de goedertierenheden des HEEREN, dat wij niet vernield zijn*. Duizendmaal verdiend, maar ik ben niet vernield. *Uw barmhartigheden hebben geen einde, Uw trouw, Uw waarheid, is groot*. Kijk, en dat is nu de vreugde van de arbeid van Koning Jezus, die daar zit aan de rechterhand des Vaders, ten goede van Zijn kerk. Dat brengt ons bij onze laatste gedachte: Zijn arbeid voor God.

**3. Zijn arbeid voor God**

Ja, misschien is het je opgevallen dat in dat laatste vers weer de ik-vorm terugkomt. David komt weer terug tot zichzelf. Hij mag als het ware dat koningschap weer een ogenblik aan de Heere overgeven. Straks komt hij terug in Jeruzalem, dan mag hij weer koning zijn. Maar nu komt hij bij het einde van zijn gebed, nu komt hij bij het einde van deze psalm. Wat mag David dan doen? Hij mag eindigen in God. Nee, niet als koning, maar als een arme zondaar die elke keer weer afhankelijk is van Gods genade. Wat hij al eerder in zijn leven gedaan heeft, mag hij ook nu doen: hij gaat een gelofte uitspreken. Straks, als hij verlost zal zijn, dan is zijn eerste gang naar Gods hut, naar Gods huis. Daar wil hij zijn bij het altaar, om zijn gelofte te betalen. Hoe? Ja, bij het altaar met een offer, maar ook, zo zegt hij, met psalmgezang.

Het is alsof David tegen de Heeren zegt: O God, als U mij weer terugbrengt in Jeruzalem, als ik daar nou straks weer mag regeren als koning over Uw erfdeel, dan zal ik in Uw huis gaan om Uw Naam met psalmgezang eerbiedig te loven. Heere, U bent het toch geweest die mij de gave gegeven heeft om psalmen te maken voor Uw dienst. Heere, door Uw genade in de psalmen, zo wilt U toch Uw Geest laten spreken door mij. Heere, mag het zo weer zijn in Uw huis. Heere, weet U nog dat ik voor de eerste keer in die tabernakel was en daar de zangers aangesteld heb en de muzikanten aangesteld heb, zingend de psalmen die ik zelf door Uw genade heb mogen dichten: *Loof den HEERE, roept Zijn Naam aan, maakt Zijn daden bekend onder de volken. Zingt Hem, psalmzingt Hem, spreekt aandachtelijk van al Zijn wonderwerken*. Heere, zo was het in het

verleden. En als ik nu weer koning mag zijn in de stad Jeruzalem, zal ik mijn geloften betalen met psalmgezang.

In Psalm 66 geeft hij het nog duidelijker weer wat hij hier bedoelt in Psalm 61, het laatste vers. In Psalm 66 lees ik: *Ik zal met brandoffers in Uw huis gaan, ik zal U mijn geloften betalen, die mijn lippen geuit hebben, en mijn mond heeft uitgesproken, als het mij benauwd was.* Nou, dat was het daar in die kloof tussen die steile rotsen. *Brandoffers van mergbeesten zal ik U offeren, met rookwerk van rammen; ik zal runderen met de bokken bereiden. Sela*. Weer was David even stil. Toen ging hij verder: En als ik daar dan zal staan bij dat altaar en ik mag met psalmgezang mijn geloften betalen, dan zal ik het zingen, o God. *Komt, luistert toe, gij Godgezinden, gij die den HEERE van harte vreest. Hoort wat mijn God deed ondervinden, wat Hij gedaan heeft aan mijn geest. Ik sloeg heilbegerig het oog naar boven, ik riep den HEERE ootmoedig aan, ik mocht met mond en hart Hem loven, Hem die alleen mij bij kon staan*.

Dat, dat was de arbeid die David wilde verrichten in Gods huis. Heb je zo ook wel eens in Gods huis je geloften mogen betalen, u die God vreest in ons midden, heel concreet met psalmgezang? Hoe belangrijk is het zingen van de psalmen in de eredienst. Nou kunnen er momenten zijn in het leven van de kerk des Heeren dat hun hart overstelpd is. En de manna van goedertierenheid en waarheid als het ware in hun ziel viel. Dat ze hier hun geloften ook heel letterlijk mogen betalen met psalmgezang. Dat je zomaar in Gods huis kunt zitten en uit de volheid van je gemoed zingt het in je ziel: *'k Zal met mijn ganse hart Uw eer vermelden, HEER', U dank bewijzen; 'k zal U, in 't midden van de goon, op hoge toon met psalmen prijzen*.

En waar komt dat nou vandaan? Daar gaan we nou mee afsluiten. Waar komt dat nou vandaan dat de kerk des Heeren hier bij tijden een lofzang vanuit hun ziel mag opheffen tot God om daarmee hun geloften te betalen? Weet u waar dat vandaan komt? Dat komt nou uit Christus. Want, gemeente, Christus is niet alleen zegenend opgevaren naar de hemel en zo zit Hij niet alleen voor het aangezicht van Zijn Vader. Hij is ook niet alleen die biddende Hogepriester in het hemels heiligdom. Maar heb je het ooit wel eens gehoord dat Christus een zingende Hogepriester is aan de rechterhand des Vaders? Hij heeft niet alleen in Zijn vernedering gezongen in de paaszaal te Jeruzalem, maar Hij zingt ook als de verhoogde Koning. Hoe zou Zijn kerk ooit anders kunnen zingen, daar de Geest alles uit Hem neemt om het in het hart van Zijn kerk te leggen?

Waar ziet u dat dan, dat Christus zingt? In de paaszaal heeft Hij Psalm 118 gezongen. En een van de woorden van Psalm 118, dat is een Hemelvaartslied: *Dit is de poort des HEEREN, door dewelke de rechtvaardigen zullen ingaan. Ik zal U loven, omdat Gij mij verhoord hebt, en mij tot heil geweest zijt.* En dat is niet alleen een psalm die Gods kerk zingt, maar ook Christus heeft het gezongen. U gelooft toch wel met mij dat, toen Christus opvoer ten hemel en de poorten van de hemel open gingen, dat Christus opnieuw gezongen heeft: *Dit is de poort des HEEREN, daar zal de Rechtvaardige ingaan. En Ik, o Vader, zal U loven*.

En alle arbeid die Christus voor het aangezicht van Zijn Vader doet, gemeente, is als een lofzang. O, wat zouden wij eerbiedig moeten zijn als we overdenken dat Christus' arbeid voor het aangezicht van Zijn Vader niet alleen biddend is, maar dat Hij ook looft, Zijn God en Vader. Alles wat Hij doet is als een lofzang, als een psalmgezang in de hemel. En zo is Christus voor het aangezicht van Zijn Vader en betaalt Hij Zijn geloften dag bij dag.

Je betalen, daar wordt een woord gebruikt dat in het Aramees, dat is het dialect van het Hebreeuws, klinkt als 'nishlaam'. Daar zit het woordje 'shalom' in. Als je dat woordje 'nishlaam' vanuit het Hebreeuws letterlijk gaat vertalen naar het Grieks, dan klinkt het woordje 'nishlaam' als 'tetelestai'. Weet je wat dat betekent? Het is volbracht. Zo betaalt Christus Zijn geloften voor het

aangezicht van Zijn Vader. Hij heeft alles volbracht en Hij is bezig om het nog te volbrengen, namelijk om de verworven zaligheid toe te passen in het hart van een zondaar.

En zo is Hij in arbeid voor de Vader en bidt Hij om de uitbreiding van Zijn Koninkrijk, om de bewaring van Zijn kerk, om de zaligheid van Zijn kerk. Hij bidt om de verzoening voor Zijn kerk. Hij bidt of Zijn kerk bij Hem mag zijn waar Hij is. O, die arbeid van Christus voor God! Hij bidt opdat het geloof niet zal ophouden. Nooit zal Hij een van Zijn gevangenen begeven. En daarom, gij die God zoekt in al uw zielsverdriet, houd aan, grijp moed, uw hart zal vrolijk leven. Hij is de biddende, dankende Hogepriester, die altijd leeft om voor het aangezicht van God in arbeid te zijn voor een arme zondaar.

En ik zou het je tenslotte maar willen vragen: Heb je werk voor die werkende Christus, voor het aangezicht van Zijn Vader, Die Zijn geloften betaalt dag bij dag? En daarom: Hoog, omhoog, het hart naar boven, het ware leven, lieven, loven, is daar waar men Jezus ziet.

Amen.